

Nr 149.

Af herr **Eriksson** i Grängesberg, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående åläggande för offentlig myndighet att vid rättegång om bättre rätt till skogsprodukter offentligen försälja det omvistade virket.

I Norrland och Dalarne förekomma ofta långvariga processer om bättre rätt till skogseffekter. Under hela den tid rättegången pågår får i regel den afverkade skogen ligga i kvarstad och helt eller delvis förruttna utan fördel för någon. Jag tillåter mig relatera ett sådant fall. År 1903 inköpte en brukspatron i Västmanland afverkningsrätt till torr och vindfällen skog i och för kolning på stället å tvenne skogskiften i Oljonsby utskog i Orsa socken. Skogslotternas sammanlagda areal var c:a 240 har. Köpesumman 2,127 kronor. Vid kontraktets upprättande fick köparens ombud in i kontraktet en punkt om att han skulle äga rätt att vid afverkningen medtaga sådan undertryckt och skadad skog, som borde bort för den bättre skogens trefnad. Afverkningen skulle emellertid ej få öfvergå skiftet mer än en gång. Under åren 1903—05 slutfördes denna första afverkning. Emellertid var icke köparen nöjd med hvad han fått, som var mångdubbelt i värde mot köpesumman, utan nedhögg under 1906 års sommar mellan 8- och 9,000 växande träd i växlande dimensioner, allt timmer och massavedsdugligt virke, men som han enligt kontraktet köpt endast »kolskog», kapades träden i kolvedslängder. Kubikmassan af denna sista afverkning motsvarade i rundt tal 2,000 kbm. löst mått. Det blef nu kvarstad och process. Bönderna, som sålt skogen, vunno i häradsrätten och tappade i hofrätten. Högsta domstolen, som fällde utslag förliden vår, ålade köparen betala rättegångskostnaderna, men tillerkändes hälften af virket. Dessa 2,000 kbm. virke ha af en skogsvårdstjänsteman år 1906 beräknats vara värda som massved netto minst 6,000 kronor. Som kolved fem år senare (1911) har hela partiet an-

setts vara värdt 1,000 à 1,500 kronor. Här har under rättegången utan någon nytta förfarit ett kapitalvärde, som aldrig kan återtagas. Det är en ren nationalförlust.

Jag har här relaterat endast ett fall för att ge en antydning om den vanliga gången af dessa processer, hvilka, enligt hvad som uppgifvits, äro ganska talrika i våra skogsrika bygder. Man kan ju säga, att detta är en sak, som strängt taget icke angår staten eller tredje man. Men detta kan väl ändå icke vara riktigt. Om afsevärda värden utan nytta för någon går till spillo, bör det väl ligga i statens intresse att försöka rätta dessa missförhållanden.

Om köparen är ekonomiskt svag, kan det äfven hända, att, då en skogsprocess utfallit till säljarens fördel, han ingen ersättning kan få. Motparten har blifvit ålagd betala värdet af hvad han orättmätigt har afverkat, men han är utan tillgångar, och skogspartiet har under tiden blifvit helt eller delvis fördärfvadt. Bonden har blifvit bedragen; han har sökt rättvisa och vunnit, men har därför icke fått igen sin egendom eller dess värde.

Det vill synas, som om icke någondera partens rätt blefve träd för nära, utan borde sammanfalla med bådars intresse, om underrätt finge åläggande att vid process om bästa rätt till afverkad skog genom Kungl. Maj:ts befallningshafvande eller på annat sätt offentligen försälja det omstridda virkespartiet och i bank deponera köpeskillingen. Äfven andra åtgärder kunde ju tänkas vara möjliga för att nå det syfte här afsetts.

På grund af det anförda tillåter jag mig föreslå,

att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t ville anhålla, att Kungl. Maj:t måtte taga under öfvervägande, huruvida icke domstol eller annan myndighet borde, vid rättegång om bättre rätt till skogsprodukter, ha sig ålagdt att låta offentligen försälja det omtvistade virket och deponera köpeskillingen i bankinrättning.

Stockholm den 26 januari 1912.

Bernh. Eriksson.